

Gmina Bliżyn

Plan Odnowy Miejscowości
WOŁÓW
na lata 2009 – 2016

Wołów, grudzień 2008

Przy tworzeniu niniejszego dokumentu wykorzystano wiedzę zaczerpniętą z warsztatów realizowanych w ramach Projektu „Lokalne Centrum Kształcenia Liderów Wiejskich”.

Zajęcia prowadzone były przez przedstawicieli Konsorcjum „Inicjatywa Lokalna”

W warsztatach brali udział:

Halina Wrona – Sołtys Wołowa

Elżbieta Karpińska – Radna Gminy Bliżyn

Piotr Zep – Prezes OSP Wołów

Danuta Rafalska

Karol Malinowski

Jarosław Zep

Mirosław Lisicki

Paweł Oziębłowski

SPIS TREŚCI

Rozdział	Nazwa	Strona
1.	Wstęp	5
2.	Uczestnicy debat strategicznych reprezentujący miejscowość Wołów	6
3.	Metodologia	7
4.	Obszar i czas realizacji Planu Odnowy Miejscowości	7
5.	Charakterystyka miejscowości Wołów	8
5.1	Położenie, przynależność administracyjna, powierzchnia i liczba ludności	8
5.2	Historia miejscowości	13
5.3	Określenie przestrzennej struktury miejscowości	16
6.	Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	17
6.1	Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe	17
6.2	Dziedzictwo religijne i historyczne	19
6.3	Obiekty i tereny	20
6.4	Infrastruktura społeczna	24
6.5	Infrastruktura techniczna	25
6.6	Przedsiębiorczość i rolnictwo	25
6.7	Kapitał społeczny i ludzki	25
7.	Kluczowe obszary problemowe	26
8.	Ocena mocnych i słabych stron miejscowości	27
9.	Miejscowość Wołów w 2016 roku	29
10.	Cele strategiczne do 2016 roku	29
11.	Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną	30
11.1	Zadania inwestycyjne do realizacji w latach 2008-2016 wskazane przez mieszkańców miejscowości Wołów	32
11.2	Zadania nie inwestycyjne	34
12.	Opis zadania priorytetowego w ramach „PROW 2007-2013”	35
12.1	Szacunkowe zestawienie kosztów zadania priorytetowego	35
12.2	Harmonogram rzeczowo-finansowy zadania priorytetowego	37

13.	Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Wołów	37
13.1	Wdrażanie	38
13.2	Finansowanie	39
13.3	Komunikacja społeczna i promocja	39
13.4	Monitoring	40
13.5	Aktualizacja	41
Bibliografia		42

1. Wstęp

Rozwój i odnowa terenów wiejskich, także niwelowanie dysproporcji pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi to wyzwania przed jakimi stają przedstawiciele wszystkich szczebli administracji oraz społeczności lokalnych zaangażowanych w promowanie i rozwój swoich regionów.

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem określającym strategię i metodologię działań wraz ze wskazaniem niezbędnych zadań inwestycyjnych mających na celu poprawę szeroko rozumianej jakości życia mieszkańców Wołowa.

Poprawa ta osiągnięta będzie, w zamierzeniu Autorów tego dokumentu, poprzez zaspokojenie istniejących potrzeb, zarówno technicznych i społecznych, jak również kulturalnych i oświatowych.

Celem ogółu działań określonych w niniejszym dokumencie jest również doprowadzenie poprzez wzrost tożsamości społeczności lokalnej do zwiększenia troski o wspólne dobra, takie jak dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze.

Prognozowanym skutkiem wdrożenia Planu Odnowy Miejscowości jest też wzrost standardów życia oraz jej atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

Dodatkowo opracowanie, a następnie wdrożenie Planu Odnowy wiąże się z następującymi korzyściami dla społeczności lokalnej:

- możliwość korzystania z funduszy strukturalnych UE i innych zewnętrznych źródeł finansowania działań rozwojowych,
- wzrost atrakcyjności życia społeczno – kulturalnego,
- wdrażanie pozytywnych zmian akceptowanych przez mieszkańców,
- wzrost wartości majątku komunalnego – nieruchomości,
- aktywizacja społeczności lokalnej – wzrost tożsamości z miejscem zamieszkania i stopnia integracji mieszkańców wokół działania na rzecz własnego środowiska miejscowości.

Niniejszy dokument pod nazwą „Plan Odnowy Miejscowości Wołów na lata 2009-2016”, jest podstawą rozwoju miejscowości Wołów.

Dokument ten został wypracowany przez mieszkańców miejscowości w trakcie spotkań warsztatowych w ramach projektu realizowanego przez Stowarzyszenie „KUŹNIA” oraz zebrań zespołu roboczego ds. POM a następnie po ostatecznej konsultacji wśród lokalnej społeczności uchwalony przez Zebranie Wiejskie dnia 25 stycznia 2009.

2. Uczestnicy debat strategicznych

W dniu 14.12.2008 odbyło się zebranie mieszkańców miejscowości, podczas którego jednogłośnie podjęto uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia Planu Odnowy Miejscowości Wołów.

Nakreślono też ogół newralgicznych problemów, z którymi boryka się lokalna społeczność.

W dniu 25.01.2008 podczas zebrania wiejskiego przedstawiono Projekt Planu Odnowy Miejscowości oraz poddano go do dyskusji.

W debatach strategicznych brali udział:

Halina Wrona – Sołtys Wołowa
Elżbieta Karpińska – Radna Gminy Bliżyn
Piotr Zep – Prezes OSP Wołów
Danuta Rafalska
Karol Malinowski
Jarosław Zep
Zdzisław Sobocha
Barbara Kuźdub
Mirosław Lisicki
Lucyna Kucewicz
Paweł Oziębłowski

Fot. 1. Warsztaty strategiczne 25 01.2009 r. [Piotr Zep]

3. Metodologia

Zbieranie danych niezbędnych do opracowania Planu Odnowy Miejscowości oparte było na następujących działaniach:

- dyskusje,
- spotkania robocze,
- analizy,
- konsultacje,
- badania literaturowe.

W dniu 14.12.2008 podczas spotkania społeczności Wołowa jednogłośnie podjęto uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia Planu Odnowy Miejscowości Wołów.

Następnie nakreślono ogólnie podstawowe problemy dotyczące miejscowości.

Podczas spotkań zespołu roboczego ds. POM poczyniono następujące działania:

- ✓ z zebranych materiałów historycznych i statystycznych wybrano najistotniejsze,
- ✓ zinwentaryzowano zasoby służące odnowie miejscowości,
- ✓ zidentyfikowano szczegółowe problemy,
- ✓ przeanalizowano szanse i zagrożenia dla miejscowości,
- ✓ wskazano główne kierunki działań mających na celu Odnowę Miejscowości.

4. Obszar i czas realizacji Planu Odnowy Miejscowości

Plan Odnowy Miejscowości Wołów jest dokumentem określającym strategię i kierunki działań społeczno gospodarczych na terenie sołectwa Wołów w latach 2009-2016.

Podstawą opracowania planu jest „Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Bliżyn na lata 2004-2006”, tym samym nie koliduje on z dokumentami wyższego rzędu.

Niniejszy plan ma charakter otwarty, stwarzający możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i możliwości finansowych.

Kolejność realizacji zadań może być zmieniana w dostosowaniu do wielkości możliwych do pozyskania i uruchomienia funduszy, mogą też zostać uwzględnione nowe zadania.

5. Charakterystyka miejscowości Wołów

5.1 Położenie, przynależność administracyjna, powierzchnia i liczba ludności

Fot 2. Wjazd do Wołowa z drogi krajowej nr 42 [Urząd Gminy Bliżyn]

Wieś Wołów położona jest w gminie Bliżyn, w północno zachodniej części powiatu skarżyskiego w województwie świętokrzyskim.

Znajduje się w dolinie rzeki Kamiennej, od strony północnej graniczy z wysoczyznami Garbu Gielniowskiego, natomiast od południa wznosi się wysoczyzna Płaskowyżu Suchedniowskiego pokryta ogromnym kompleksem leśnym wchodzącym w skład Puszczy Świętokrzyskiej.

Fot 3. Droga do centrum miejscowości [Irena Piórecka]

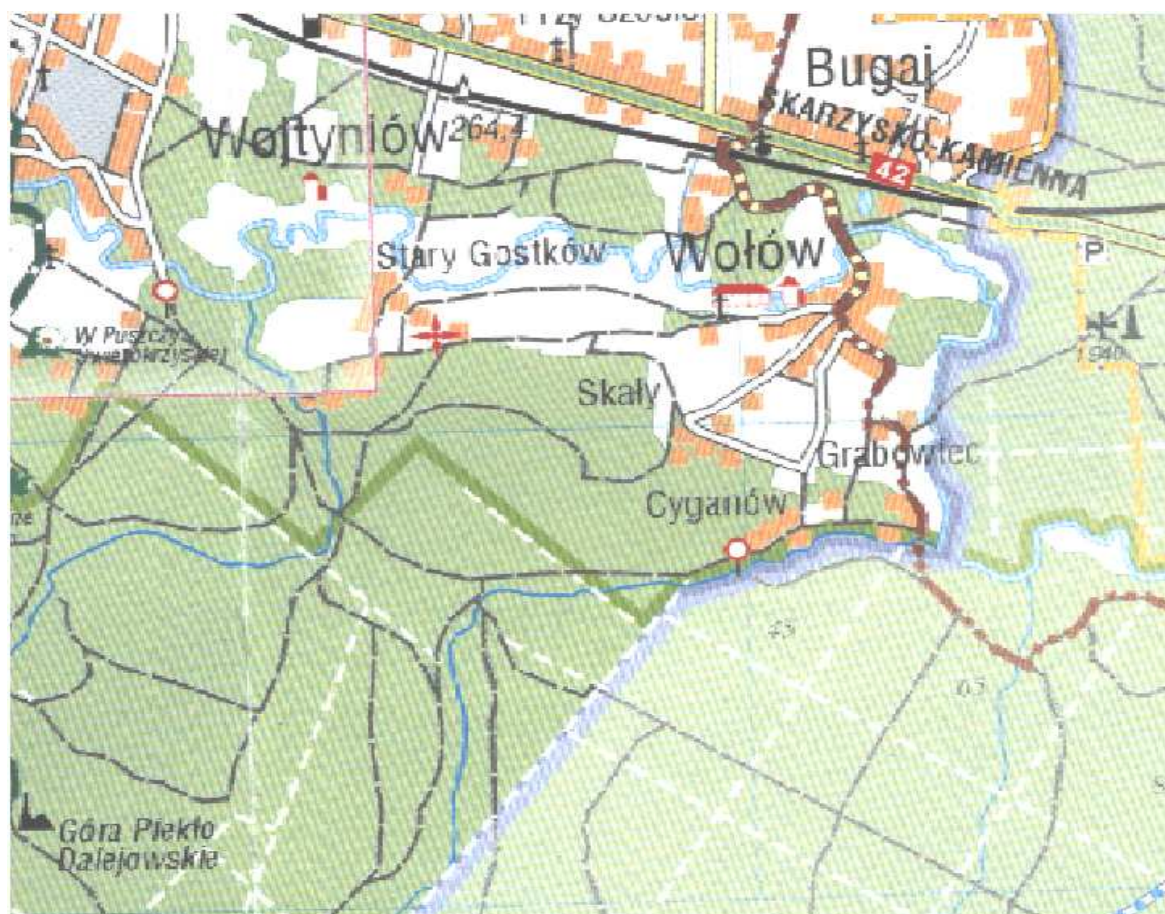
Umowną granicę miejscowości od strony północnej wyznaczają dwa ważne, równoległe do siebie szlaki komunikacyjne:

- droga krajowa DK 42 (Namysłów- Radomsko- Starachowice-Rudnik)
- linia kolejowa nr 25 (Łódź Kaliska- Skarżysko Kamienna- Dębica) umożliwiająca połączenia kolejowe z Łodzią (od zachodu) oraz Skarżyskiem (od wschodu). Dobre skomunikowanie z węzłem skarżyskim pozwala na wygodne podróżowanie w dowolne miejsce w kraju.

Z pozostałych stron umowne granice miejscowości wyznacza rzeka Kamienna wraz z mniejszymi ciekami wodnymi stanowiącymi jej dopływy.

Dzięki naturalnym uwarunkowaniom geograficzno-krajobrazowym stanowi enklawę spokoju wśród pięknych lasów i czystych wód, doskonale połączoną za pomocą nieodległych szlaków komunikacyjnych z większymi miejscowościami regionu.

Wołów jest jednym z 23 sołectw wyodrębnionych w podziale administracyjnym gminy Bliżyn. Jest drugim pod względem powierzchni sołectwem gminy i zajmuje ponad 10 % jej obszaru.

	turystyczny szlak rowerowy		kościół
	turystyczny szlak pieszy		tradycyjny dom mieszkalny
	turystyczny szlak konny		inny zabytek architektury
	droga międzynarodowa		kapliczka i krzyż
	droga krajowa		cmentarz
	droga lokalna, ulica		pomnik przyrody: ożywionej i nieożywionej
	droga wiejska		użytek ekologiczny pomnik
	linia kolejowa		ośrodek sztuki ludowej
	linia autobusowa z nr linii		pole bitwy
	granica gminy		miejsce pamięci narodowej
	granica parku krajobrazowego		restauracja, bar
	granica rezerwatu przyrody		punkt widokowy
	agroturystyka - nocleg		deszczochron turystyczny
	ośrodek jazdy konnej		zakaz wjazdu
			parking, stacja paliw

Źródło: Urząd Gminy Bliżyn/Agencja REGRAF

Tabela 1 – Powierzchnia oraz liczba mieszkańców poszczególnych sołectw w gminie Bliżyn wg stanu na 31.12.2008 r.

L.p.	Sołectwo	Obszar [w ha]	Liczba mieszkańców
1.	Bliżyn	574,4191	1793
2.	Brzeście	199,7373	304
3.	Bugaj	81,1466	241
4.	Drożdżów	46,5718	143
5.	Gilów	147,9372	390
6.	Gostków	193,9220	321
7.	Górki	777,4495	443
8.	Jastrzębia	490,7678	78
9.	Kopcie	3212,333	164
10.	Kucębów	805,2968	337
11.	Mroczków	247,5852	617
12.	Nowki	168,6639	97
13.	Nowy Odrowążek	183,6502	265
14.	Odrowążek	902,3302	450
15.	Płaczków	841,2554	625
16.	Sobótka	938,0600	194
17.	Rędocin	43,0000	93
18.	Sorbin	764,4600	550
19.	Ubyszów	793,4742	393
20.	Wojtyniów	238,2984	451
21.	Wołów	1495,6877	270
22.	Zagórze	763,0623	72
23.	Zbrojów	207,1900	214

Źródło: Urząd Gminy Bliżyn

Sołectwo Wołów jest drugim pod względem powierzchni sołectwem gminy Bliżyn. Zamieszkuje je 270 mieszkańców, głównie w wieku produkcyjnym.

Tabela 2 - Miejscowość Wołów w statystyce stan na 31.12.2008 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Powierzchnia w ha	1495,69
	Stali
Stan ludności ogółem, w tym:	270
kobiety	140
mężczyźni	130
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)	38
Ludność w wieku produkcyjnym Kobiety (18-59 lat) / Mężczyźni (18-64)	K-84 M-95
Ludność w wieku poprodukcyjnym Kobiety (60 lat i więcej) / Mężczyźni (65 lat i więcej)	K-37 M-16

Źródło: Urząd Gminy Bliżyn

Fot 4. Most przez rzekę Kamienną [Urząd Gminy]

5.2 Historia miejscowości

Historia wsi Wołów jest nieodłącznie związana z istnieniem miejscowości Bliżyn, która przez stulecia stanowiła siedzibę właścicieli tzw. „dóbr klucza bliżyńskiego” obejmujących większość terenów dzisiejszej gminy Bliżyn. Przez dobra te przebiegał od XII wieku szlak znad Morza Czarnego przez Lwów, Sandomierz, Opoczno, Toruń nad Bałtyk.

Według legendy, nazwa miejscowości wywodzi się od istnienia nad Kamienną miejsca, gdzie zatrzymywali się kupcy pędzący woły z Ukrainy do Europy Zachodniej. Na okolicznych pastwiskach odpoczywali i żywili stada, czasem sprzedawali bydło, które stanowiło doskonałą siłę pociagową.

Pierwszym mieszkańcem Wołowa odnotowanym w księgach parafialnych Bliżyna był Tomasz Dymarczyk. Żył w latach 1695-1795, był jednocześnie pierwszym odnotowanym w dokumentach mieszkańcem parafii Bliżyn.

W Kartotece Sejmu Czteroletniego (1788-1792) roku znajdują się informacje o należącej do dominium bliżyńskiego miejscowości Wołów, składającej się z 14 domostw i zamieszkałej przez 63 osoby. Pół wieku później epidemia cholery zabrała 18 mieszkańców Wołowa.

W sporze hrabiego Potkańskiego, właściciela dóbr Bliżyńskich z Ekonomią Samsonowską w 1818 r. pojawia się nazwa „lasy wołowskie”. Przedmiotem sporu była kradzież drzewa z tychże lasów, zgłoszona przez Jędrzeja Dymarczyka, dozorcę lasów wołowskich.

Podstawą utrzymania ludności było rolnictwo, trudniono się też bartnictwem i łowiectwem.

Występujące w tej części Gór Świętokrzyskich pokłady rud żelaza dawały pracę miejscowej ludności przy wydobyciu i przetwarzaniu tego surowca. Wytwarzano też materiały pomocnicze, niezbędne w produkcji stali, takie jak węgiel drzewny i glina ogniotrwała.

Czynnikami wspomagającymi rozwój hutnictwa żelaza były:

- wykorzystanie siły wody rzeki Kamiennej do napędu maszyn hutniczych i kuźniczych
- użycie do opalania pieców hutniczych podczas wytopu surówki drewna z okolicznych lasów.

W 1782 r. ks. Józef Osiński w książce „Opisanie polskich żelaza fabryk” wymienia wielki piec w Wołowie, który wytapia 100 cetnarów (1 cetnar = ok. 50 kg) żelaza rocznie.

W literaturze często wymieniane są nazwy zakładów metalurgicznych tzw. fryszerek, które są identyczne jak nazwy zwyczajowe poszczególnych części miejscowości: (Stary

Gostków, Grabowiec, Wołów). We fryszerkach surówka wielkopieczowa poddawana była tzw: „świeżeniu” i przerabiana na stal.

Na liście rzemieślników bliżyńskich z lat 1812-1815 znajdują się mieszkańcy Wołowa: Marcin Gula, Marcin Kotwica, Tomasz Antoniak – fryszerzy, Kacper Gula – majster fryszerski, Błażej Bartyzel – kowal, Paweł Gula- majster kowalski, Stanisław Krupa – gwoździarz, Szymon Szczesniak – kowal gwoździarz. Dokumenty podają, że, w latach 1823-1840 istniała tu kuźnica wodna funkcjonująca jako fabryka żelaza na potrzeby Wielkiego Pieca w Bliżynie. Pod koniec dziewiętnastego wieku stopniowo zrezygnowano z wytopu żelaza na tych terenach. Spowodowane było to trudnością ujarzmnienia rzeki Kamiennej, która często podczas wiosennych wysokich stanów wód niszczyła groble, stawidła, a nawet same zakłady górnicze. Nieopłacalne stało się też stosowanie węgla drzewnego do opalania pieców hutniczych.

W okolicznych lasach łatwo jest do chwili obecnej zauważyć pozostałości górniczych wyrobisk. Zachowały się również pozostałości niewielkich kamieniołomów piaskowca, co pozwala przypuszczać, że mieszkańcy zajmowali się też kamieniarstwem. Z piaskowca wyrabiano między innymi kamienne żarna służące do mielenia zboża na mąkę.

W połowie XIX w. Wołów należy do województwa sandomierskiego, obwodu opoczyńskiego z siedzibą w Końskich, gminy Bliżyn (1816 r), parafii Odrowąż . W roku 1888 powstaje parafia w Bliżynie i od tej pory, nieprzerwanie należy do niej Wołów.

Fot. 5 Wóz drewniany i żarna młynarskie z początku XX wieku[Łukasz Sobocha]

Od połowy XIX wieku w miejscowości działał co najmniej jeden młyn wodny, który do lat 50 XX wieku przetwarzał zboża z okolicznych pól. Właścicielami młyna była rodzina Jarosińskich. Pozostałości młyna zachowały się dnia dzisiejszego.

W 1885 r. wybudowano przechodzącą przez miejscowość kolej żelazną relacji Skarżysko-Koluszki, co było na owe czasy ważnym wydarzeniem.

Początek dwudziestego wieku przyniósł rozwój przemysłu w pobliskim Skarżysku Kamiennej. Powstał tam ważny węzeł łączący linie kolejowe północ - południe i wschód zachód.

Dwudziestolecie międzywojenne to czas rozkwitu miejscowości należących do Centralnego Okręgu Przemysłowego. Olbrzymie inwestycje powodują napływ wykwalifikowanej kadry technicznej oraz rozwój miast. W Skarżysku powstały zakłady metalowe Państwowa Fabryka Amunicji oraz Odlewnia Żeliwa. Stopniowo coraz więcej mieszkańców Wołowa podejmowało tam pracę, ponieważ półroczne zarobki pozwalały na sfinansowanie budowy domu.

Wybuch II wojny światowej przekreślił plany rozwojowe okolicznego przemysłu. Okupant na terenie Generalnej Guberni, do której wcielony został też Bliżyn, wprowadził wiele podatków oraz przymus pracy.

Wołów ma też swojego bohatera, obrońcę, uczestnika kampanii wrześniowej, żołnierza Korpusu Ochrony Pogranicza Jana Kaletę (1915-1995). Przeszedł on wszystkie koleje zawieruchy wojennej: sowieckie łagry, niemiecki obóz, pracę przy budowie portu wojennego w Kłajpedzie. Po wyzwoleniu powrócił w rodzinne strony, biorąc aktywny udział w życiu społecznym.

W okresie II wojny światowej Niemcy uruchomili w pobliskich lasach kamieniołomy i linię kolei wąskotorowej służącą do transportu tego surowca.

Okres powojenny przyniósł dynamiczny rozwój przemysłu w Skarżysku Kamiennej. Mieszkańcy wsi podejmowali pracę głównie w Zakładach Metalowych, Fabryce Obuwia, oraz w Polskich Kolejach Państwowych, choć aż do lat 80 ubiegłego wieku zajmowano się dodatkowo uprawą ziemi.

W latach 1960-1973 w Wołowie funkcjonowała Szkoła Podstawowa dla klas I-IV, oraz Szkoła Podstawowa dla dorosłych w systemie wieczorowym. W roku 1964 powstała działająca do dziś Ochotnicza Straż Pożarna. W Wołowie działało też Koło Gospodyń Wiejskich, które brało czynny udział w pracy społeczno gospodarczej i kulturalno-oświatowej. Do lat

dziewięćdziesiątych XX wieku istniało Kółko Rolnicze, które zajmowało się szkoleniami oraz świadczyło usługi dla rolników.

Obecnie miejscowość liczy ok. 80 domostw i 270 mieszkańców.

Tabela 3 – Wykaz sołtysów Wołowa

SOŁTYSI WOŁOWA	
Lata	Imię Nazwisko
1933	Świat Jan
1934-1936	nazwisko nieczytelne
1937-1941	Wasilewski Kazimierz
1941-1944	Mastalerz Henryk
1944-1950	Sobocha Jan
1951-1954	Zep Kajetan
1955	nazwisko nieczytelne
1956	Kaleta Jan
1957	Łukomski Józef
1958-1959	Kaczmarczyk Henryk
1960-1966	Zep Kajetan
1966-1969	Łukomski Józef
1970-1987	Zep Henryk
1988-1989	Wrona Tadeusz
1990-	Wrona Halina

5.3 Określenie przestrzennej struktury miejscowości

Centralna część miejscowości, w której skupione jest ok 40 gospodarstw, otoczona jest od zachodu i południa terenami zielonymi stanowiącymi niegdyś pola uprawne.

Za tą linią usytuowane są lasy prywatne a następnie lasy będące własnością Skarbu Państwa.

Zabudowa głównej i największej części miejscowości ma charakter tzw. „ulicówki”- ciasno skupionej wokół dwóch dróg gminnych i jednej powiatowej.

Pozostałe gospodarstwa skupione są w formie kilku tzw. przysiółków. Ich oddalenie od centrum miejscowości jest zróżnicowane i wynosi szacunkowo od 500 m do 2500 m.

Miejscowość, z wyjątkiem kilku gospodarstw znajdujących się w pobliżu linii kolejowej, położona jest po prawej (południowej) stronie rzeki Kamiennej.

Pod względem rodzaju zabudowa jest zróżnicowana. Występują zarówno budynki drewniane z pierwszej połowy dwudziestego wieku, jak też murowane wzniesione później. Znaczna część budynków mieszkalnych otoczona jest budynkami gospodarczymi.

6. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Zasoby sołectwa to wszelkie elementy materialne i niematerialne miejscowości oraz otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie lub w przyszłości przy realizacji publicznych i prywatnych przedsięwzięć odnowy miejscowości.

Zasoby te podzielono na następujące kategorie:

- środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe;
- dziedzictwo religijne i historyczne;
- obiekty i tereny;
- infrastruktura;
- gospodarka i rolnictwo;
- instytucje, organizacje społeczne
- kapitał ludzki

6.1 Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe

Istotnym elementem środowiska przyrodniczego i krajobrazu jest szata roślinna. Najcenniejszym jej składnikiem są lasy, które zajmują szczególną rolę w środowisku przyrodniczym, zapewniają zdolności produkcyjne i trwałość środowiska przyrodniczego, a jednocześnie są najskuteczniejszym czynnikiem kształtującym to środowisko.

Średnia temperatura roczna, wynosząca $6,8^{\circ}\text{C}$ jest zbliżona do przeciętnej w kraju. Najcieplejsze miesiące roku to: lipiec – $17,6^{\circ}\text{C}$, sierpień – $16,6^{\circ}\text{C}$ i czerwiec – 16°C z czterdziestoma dniami gorącymi i upalnymi powyżej 25°C . Najchłodniejsze miesiące w roku: styczeń i luty (najniższa średnia – 4 do $-5,2^{\circ}\text{C}$) z około 43 dniami mroźnymi i bardzo mroźnymi. Rocznie występuje około 133 dni z przymrozkami.

Najmniejsze zachmurzenie występuje od maja do września z minimum w lipcu, największe zachmurzenie przypada na miesiące zimowe z maksimum w grudniu.

Najbardziej słonecznym miesiącem jest maj, w którym słońce świeci przez ponad połowę dnia. W ciągu roku nasłonecznienie wynosi ok. 1508 godzin. Dni mglistych jest ok. 30 w ciągu roku, najczęściej występują w listopadzie, najrzadziej w maju i czerwcu.

Średnia roczna suma opadów wynosi ok. 630 mm, z maksimum w lipcu (ok. 90 mm) i minimum w lutym (ok. 30 mm). Średnio w roku przypada 148 dni z opadami (najwięcej dni z opadami notuje się w listopadzie, najmniej w październiku). Opady śniegu występują od października do maja. Średnio dni z opadami śniegu jest 47. Trwała pokrywa śnieżna zaczyna się tworzyć na początku grudnia, a zanika w trzeciej dekadzie marca. Średnio utrzymuje się ok. 65-78 dni.

Fot. 6 Dolina Kamiennej [Irena Piórecka]

Lasy otaczające Wołów to głównie lasy mieszane z jodłą pospolitą, sosną zwyczajną, bukiem zwyczajnym, modrzewiem polskim.

Rzeka Kamienna, rzeźbiąc przez tysiąclecia swoją dolinę, utworzyła wiele malowniczych zakątków. Na terenie sołectwa Wołów znajdują się dwa przełomy Kamiennej, urozmaicone progami i wychodniami piaskowca.

Rzeka Kamienna jest zakwalifikowana do II klasy czystości, która wg Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5 listopada 1991 roku (Dz.U. Nr 116 poz.503) oznacza wody nadające się do bytowania w warunkach naturalnych innych ryb niż łososiowate.

Na mocy rozporządzenia nr 71/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 (Dziennik Ustaw nr 156, poz.1932 z 20 lipca 2005) część gminy Bliżyn (6932 ha) objęta jest obszarem Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego (21 407 ha). Godnym podkreślenia jest fakt, że udział powierzchni gminy w tym Parku jest największy spośród wszystkich gmin wchodzących w jego skład.

Otulina Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego obejmuje 1777 ha obszaru gminy Bliżyn i należy do niej między innymi sołectwo Wołów (w całości).

Na terenie otuliny Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego utworzony został dodatkowo Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu (Rozporządzenie nr 79/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005; Dziennik Ustaw nr 156, poz.1940 z dnia 20 lipca 2005).

6.2 Dziedzictwo religijne i historyczne

Na terenie miejscowości znajduje się kilka miejsc otoczonych kultem religijnym przez mieszkańców Wołowa.

Na początku miejscowości , przy zjeździe z drogi krajowej nr 42 znajduje się wykonana z kamienia kapliczka z roku 1892. Znajduje się na niej informacja o fundatorze Wincentym Kotwicy.

W miejscowości znajdują się (przy drodze, w granicy posesji nr 4 drewniana kapliczka z wizerunkiem Matki Boskiej, z początku XX wieku. Jednak z racji na nietrwałość materiału, z którego jest wykonana ciężko przypuszczać, aby jej obecna postać miała zabytkowy charakter. Ostatnia renowacja kapliczki miała miejsce w latach osiemdziesiątych XX wieku.

Na wschodnim skraju wsi w roku 1988 zbudowana została też murowana kapliczka z obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej upamiętniająca peregrynację kopi Obrazu Jasnogórskiego na terenie miejscowości.

Na granicach miejscowości znajdują się metalowe krzyże wysokości ok. 8 m, wzniesione w drugiej połowie XX wieku w miejsce krzyży drewnianych, których czas powstania jest trudny do określenia. Przekazy rodzinne mówią, że istniały one co najmniej ok. roku 1900.

Na uwagę zasługuje fakt, że zostały one umieszczone na wylotach wszystkich ówczesnych dróg istniejących w miejscowości. Pozwala to wysnuć przypuszczenie, że stanowiły one votum mieszkańców w podziękowaniu lub ochronie w tamtych burzliwych czasach.

Na terenie miejscowości nie znajdują się, lub nie zachowały się, miejsca świadczące o udziale miejscowej ludności w powstaniach przeciw zaborcom. Wiadomo jednak, że okoliczne lasy i miejscowości stanowiły zaplecze dla licznych powstań niepodległościowych. Także literatura wspomina o mieszkańcach gminy biorących udział w powstaniach. Zachował się przekaz rodzinny o mieszkańcu Wołowa, czynnym uczestniku walk powstańczych w 1863 rok. Leon Zep urodził się w 1843 w Wołowie, po powstaniu powrócił do rodzinnej miejscowości, unikając carskich represji. Zmarł w 1922 roku i został pochowany na cmentarzu w Bliżynie.

Na wschód od miejscowości, ok. 1 km w kierunku dzielnicy Bór, znajduje się zbiorowa mogiła 360 mieszkańców Skarżyska i okolic rozstrzelanych przez okupanta niemieckiego w 1940 roku za działalność konspiracyjną.

Natomiast na Brzasku, znajduje się mogiła skrywająca prochy 720 mieszkańców powiatów okręgu radomskiego i kieleckiego rozstrzelanych w 1941 r. podczas Nadzwyczajnej Akcji Pacyfikacyjnej AB. Akcja ta miała na celu pozbawienie społeczeństwa inteligencji polskiej.

Spoczywają tam nauczyciele, duchowni, przedstawiciele administracji, lekarze, inżynierowie fabryk Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Na terenie miejscowości zachowały się jedynie pozostałości grobli spiętrzających wody rzeki na potrzeby zakładów hutniczych. W pobliskich lasach widoczne są ślady górniczej eksploatacji złóż rudy żelaza oraz piaskowca.

Pod linia kolejową znajduje się kamienny przepust sklepiony, łukowy z końca XIX wieku. Woda z przepustu odprowadzana jest do doliny rzeki poprzez pochodząca również z tego okresu efektowną kaskadę kamienną z regularnych płyt piaskowca.

6.3 Obiekty i tereny.

W miejscowości znajduje się nowy budynek remizy OSP oddany do użytku w 1990 roku.

Budynek został wzniesiony czynem społecznym mieszkańców Wołowa, przy wsparciu finansowym Gminy Bliżyn i Państwowego Zakładu Ubezpieczeń. W remizie prowadzone są zajęcia sportowe dla miejscowej młodzieży, imprezy rozrywkowe.

Stanowi ona też miejsce zebrań mieszkańców miejscowości z Radą Sołecką i Sołtysem.

Fot .7 Budynek OSP Wołów [Urząd Gminy Bliżyn]

Członkowie OSP aktywnie biorą udział w integrowaniu społeczności lokalnej organizując m.in. cykliczne imprezy kulturalno-rozrywkowe.

W roku 2008 w ramach zadania „Integracja rodzin i mieszkańców sołectw” w remizie OSP odbyły się spotkania integracyjne oraz prowadzono zajęcia dla dzieci i młodzieży.

Działania kierowane były do mieszkańców czterech sołectw: Wołowa, Bugaja, Brześcia i Zagórza.

Fot. 8 Zabawa Mikołajkowa dla dzieci.[Paweł Oziębłowski]

Ochotnicza Straż Pożarna w Wołowie planuje w bieżącym roku kontynuację imprez integracyjnych oraz rozszerzenie programu o festyny takie jak: Dzień Strażaka, Noc Świętojańska, Babie Lato, Święto Pieczonego Ziemniaka.

Fot. 9 Wycieczka do Kurozwęk [Paweł Oziębłowski]

Fot. 10 Wspólne pieczenie kiełbasek podczas Wieczorka Łowieckiego [Paweł Oziębłowski]

W południowej części miejscowości zlokalizowana jest działka będąca własnością gminy, z przeznaczeniem do wykorzystania przez społeczność sołectwa. Działka ma powierzchnię ok. 2 ha i częściowo porośnięta jest drzewami. Może pełnić rolę miejsca spotkań mieszkańców miejscowości w okresie letnim, placu zabaw dla dzieci, lub miejsca uprawiania sportu.

Fot. 11 Kładka na rzece Kamiennej [Irena Piórecka]

Fot. 12 Sołtysizna; Teren do zagospodarowania pod altanę, plac zabaw, boiska sportowe [Piotr Zep]

6.4 Infrastruktura społeczna.

Mieszkańcy miejscowości korzystają z gminnej infrastruktury społecznej zlokalizowanej w Bliżynie.

Znajduje się tam:

- Urząd Pocztowy,
- Gminny Ośrodek Kultury,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum,
- Ośrodek Zdrowia i apteka,
- Posterunek Policji.

6.5 Infrastruktura techniczna

Miejscowość posiada sieć wodociagową, do której podłączone są wszystkie gospodarstwa. Władze gminy planują w najbliższych latach budowę oczyszczalni ścieków, co da podstawę do budowy w Wołowie sieci kanalizacyjnej.

Odpady i nieczystości są odbierane przez wyspecjalizowane firmy, nie prowadzona jest jednak selektywna zbiórka odpadów.

Znaczna część dróg ma nawierzchnię utwardzoną, bitumiczną.

Rzeka Kamienna przekroczona jest wyremontowanym, przed dwoma laty, mostem o konstrukcji zespolonej, stalowo-żelbetowej.

Brak jest, wydzielonego z jezdni dróg, korytarza pieszo-rowerowego; pobocze jest miejscami nieuporządkowane i wąskie.

Ciąg pieszy łączący miejscowość z przystankami komunikacji publicznej ma nawierzchnię nieutwardzoną, nierówną i wyboistą; jest też niedostatecznie oświetlony.

Brakuje też sieci teletechnicznych umożliwiających telefonizację i stały dostęp do internetu. Dostęp do internetu możliwy jest dzięki łączności radiowej.

6.6 Przedsiębiorczość i rolnictwo

Na terenie miejscowości Wołów zarejestrowane jest kilka podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Zajmują się głównie działalnością na rynku budowlanym, oraz prowadzeniem placówek handlowych i gastronomicznych

Produkcja rolnicza praktycznie nie występuje, prowadzone jest kilka małoobszarowych upraw na tzw. „potrzeby własne”

6.7 Kapitał społeczny i ludzki

Na terenie miejscowości działa Ochotnicza Straż Pożarna w Wołowie, która powstała około roku 1964. Obecnie OSP Wołów jest stowarzyszeniem działającym na podstawie Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w 1992 roku. Aktualnie zrzesza 20 ochotników. Członkowie OSP poza działalnością statutową prowadzą też działania na rzecz integracji społeczności lokalnej.

7. Kluczowe obszary problemowe

Wyodrębniono najważniejsze problemy miejscowości oraz ujęto je w następujących grupach :

- niedostateczna jakość i ilość infrastruktury technicznej
- niski stopień rozwoju i integracji społeczności lokalnej
- niewystarczające wykorzystanie walorów miejscowości

Problem główny: Niedostateczna jakość i ilość infrastruktury technicznej

Problemy cząstkowe wynikające z problem głównego:

- Brak utwardzonego i oświetlonego ciągu pieszego, stanowiącego połączenie miejscowości z przystankami komunikacji publicznej
- Brak wyodrębnionych ciągów pieszo-rowerowych
- Brak trwałej kładki dla pieszych nad rzeką Kamienną, stanowiącą połączenie miejscowości z dzielnicą Bór (Skarżysko-Kamienna)
- Brak infrastruktury sportowej
- Brak selektywnej zbiórki odpadów
- Brak placu zabaw
- Brak sieci gazowej i teletechnicznej
- Brak Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla miejscowości

Problem główny: Niski stopień rozwoju i integracji społeczności lokalnej

Problemy cząstkowe wynikające z problem głównego:

- Brak działających w miejscowości instytucji społecznych angażujących grupy społeczne (Świetlica Środowiskowa, Koło Gospodyń, Kluby Sportowe)
- Niedostateczna ilość działań integrujących społeczność lokalną

Problem główny: Niewystarczające wykorzystanie walorów miejscowości

Problemy cząstkowe wynikające z problem głównego:

- Brak uporządkowania otoczenia głównego skrzyżowania dróg w miejscowości

- Brak tablic informacyjnych i poglądowych ułatwiających poruszanie się turystom
- Nieuporządkowanie poboczy drogi wjazdowej do miejscowości
- Brak wystarczającej informacji o miejscowości i jej walorach na terenie gminy

8. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

Opracowując ocenę mocnych i słabych stron miejscowości postanowiono posłużyć się bardzo wygodnym narzędziem planistycznym, jakim jest analiza SWOT.

Analiza SWOT jest powszechnie przyjęta w środowiskach planistycznych, biznesowych i samorządowych jako wysoce obrazotwórczy sposób kreowania strategii rozwoju.

W analizie SWOT wskazujemy mocne (*strengths*) i słabe (*weaknesses*) strony miejscowości oraz jej szanse (*opportunities*) i zagrożenia (*threats*) w przyszłości.

Analiza pozwoli skutecznie wskazać newralgiczne i priorytetowe obszary działania.

Tabel nr 4 Analiza SWOT

Mocne Strony	Słabe Strony
Warunki naturalne	Warunki naturalne
Bogate środowisko naturalne. Malownicze położenie pośród zieleni w dolinie rzeki Kamiennej. Położenie w otulinie Suchedniowsko Obłęgorskiego Parku Krajobrazowego. Położenie w Suchedniowsko Obłęgorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Bliskość stolicy powiatu i województwa. Brak zakładów zanieczyszczających środowisko.	Gleby słabej klasy. Zbytne rozdrobnienie powierzchni gospodarstw. Niewykorzystane użytki zielone. Brak systemu segregacji odpadów.
Zasoby techniczne	Zasoby techniczne
Wodociąg wody pitnej. Drogi o nawierzchni utwardzonej. Bliskość ważnych szlaków komunikacyjnych kolejowych i drogowych. Istnienie szlaków konnych i pieszych.	Brak wyodrębnionych ciągów pieszo-rowerowych. Brak połączenia miejscowości z przystankami komunikacji publicznej za pomocą utwardzonych i oświetlonych ciągów pieszych. Brak gazyfikacji i sieci teletechnicznych. Brak kanalizacji. Duża ilość pokryć dachowych zawierających azbest. Brak infrastruktury sportowej. Brak wytyczenia szlaków rowerowych przebiegających przez atrakcyjne tereny. Brak trwałej kładki dla pieszych łączącej miejscowość z dzielnicą Bór (Skarżysko-Kamienna).

	Brak terenów, działek pod zabudowę. Brak Planu Zagospodarowania Przestrzennego.
Zasoby Ludzkie	Zasoby Ludzkie
Pozytywne nastawienie Władz Gminy do działań prorozwojowych podejmowanych przez mieszkańców miejscowości.	Bezrobocie dotyczące ludzi młodych. Niedostateczna integracja społeczności. Migracja młodzieży do dużych miast - brak poczucia przyszłości w miejscu zamieszkania w kontekście pracy i rozwoju. Brak organizacji prospołecznych takich jak koło gospodyń, młodzieżowy klub sportowy.
Szanse	Zagrożenia
Zasoby ludzkie	Zasoby ludzkie
Powstawanie nowych miejsc pracy w okolicy. Realizacja projektów mających na celu poprawę integracji i tożsamości społecznej.	Bezrobocie. Migracja młodzieży do dużych miast. Starzenie się społeczności lokalnej.
Zasoby Gospodarcze	Zasoby Gospodarcze
Turystyka. Powstawanie gospodarstw agroturystycznych. Odbudowa zbiornika wodnego w Bliżynie.	Ubożenie społeczeństwa. Brak środków inwestycyjnych. Ryzyko rentowności przedsięwzięć.
Zasoby techniczne	Zasoby techniczne
Uchwalenie Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Możliwości współfinansowania przedsięwzięć ze środków rozwojowych UE. Budowa kanalizacji w miejscowości. Wzrost wartości mienia komunalnego i społecznego. Promocja miejscowości.	Brak terenów, działek pod zabudowę.

9. Miejscowość Wołów w roku 2016

Głównym celem zadań opisanych w Planie Odnowy Miejscowości jest doprowadzenie do wzrostu standardów życia w miejscowości Wołów.

Zakłada się, że Wołów będzie miejscowością bezpieczną i zadbaną, w której z przyjemnością spędzać będą czas zarówno mieszkańcy, jak i przemierzający ją turyści.

Istotne jest, aby po wykonaniu szeregu działań prowadzących do pozytywnych zmian miejscowości prowadzić działania utrwalające ten stan.

Wołów miejscowością zadbaną, estetyczną, zintegrowaną i bezpieczną.

Mieszkańcy, niezapominając o tradycjach przodków, dążą do rozwoju i unowocześniania swojej „małej Ojczyzny”.

Miejscowość sukcesywnie podnosi swoją atrakcyjność przez co zachęca do: osiedlania się, inwestowania oraz wypoczynku.

10. Cele strategiczne do 2016 roku.

Wyodrębniono trzy główne obszary, których zmiana pozytywnie wpływać będzie na miejscowość

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

ROZWÓJ I INTEGRACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Cel: W miejscowości funkcjonuje Świetlica Środowiskowa, Centrum Integracji Społecznej, korzystające z zaplecza lokalowego OSP Wołów.

Mieszkańcy miejscowości mogą wspólnie spędzać czas na zagospodarowanym terenie tzw.: „sołtysizny” (altana, plac zabaw, boiska sportowe).

Młodzież spędza wolny czas na obiektach sportowych.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Cel: Możliwość bezpiecznego i wygodnego dojazdu do przystanków komunikacji publicznej.

Możliwość dostępu do „szybkiego” Internetu.

TWORZENIE POZYTYWNEGO WIZERUNKU MIEJSCOWOŚCI

Cel: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miejscowości poprzez uporządkowanie terenów, kształtowanie zieleni, wykonanie tablic informacyjnych.

11. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną

- Zagospodarowanie terenu tzw. „sołtysizny”: budowa altany z przyłączem elektrycznym i oświetleniem ,grilla, placu zabaw, boisk sportowych.
- Organizowanie cyklicznych imprez kulturalnych angażujących społeczność lokalną.
- Budowa oświetlonego i utwardzonego ciągu pieszego łączącego miejscowość z przystankami komunikacji publicznej.
- Stworzenie w oparciu o zasoby lokalowe OSP Świetlicy Środowiskowej obejmującej: Internetowe Centrum Edukacyjno Oświatowe, Centrum Integracji Społecznej.
- Wykonanie przy budynku OSP małego parkingu.
- Wykonanie na terenie strażnicy placu zabaw.
- Budowa boisk sportowych.
- Budowa kładki dla pieszych nad rzeką Kamienną w kierunku dzielnicy Bór.
- Poszerzenie poboczy drogi powiatowej od mostu w kierunku przejazdu.
- Budowa chodnika wzdłuż drogi powiatowej od mostu w kierunku centrum miejscowości.
- Utwardzenie nawierzchni drogi powiatowej od centrum miejscowości do przysiółka Stary Gostków.
- Utwardzenie nawierzchni drogi gminnej od drogi krajowej 42 w kierunku tzw: „głuchego przejazdu”.
- Budowa kanalizacji.
- Budowa gazociągu i podłączenie do niego gospodarstw.
- Wdrożenie programu wymiany pokryć dachowych zawierających azbest.

- Uporządkowanie niektórych terenów, wykonanie skweru z zielenią i kamiennym obeliskiem upamiętniającym historię Wołowa.
- Wykonanie i umieszczenie w centralnym punkcie miejscowości (na skrzyżowaniu dróg) drogowskazów z numerami domów.
- Wykonanie i umieszczenie na terenie miejscowości tablic informacyjnych dla turystów.
- Wykonanie i administrowanie stroną internetową miejscowości.

11.1 Zadania inwestycyjne do realizacji w latach 2008-2016 wskazane przez mieszkańców miejscowości Wołów

Tabela 5. Zadania inwestycyjne do realizacji w latach 2008-2016 wskazane przez mieszkańców miejscowości Wołów

L.p.	Nazwa inwestycji	Harmonogram realizacji [w latach]	Kwota końcowa i wskazanie	Źródła jej pozyskania
Cel strategiczny 1 – INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
1.	Zagospodarowanie terenu będącego własnością gminy (sołtysizna) - budowa altany z przyłączem elektrycznym i oświetleniem, grilla, placu zabaw, boisk sportowych	2009-2010	80 000	PROW 2007-2013, działanie „Odnowa i rozwój wsi” Lider
2.	Termomodernizacja remizy OSP, utworzenie świetlicy środowiskowej Internetowego Centrum Edukacyjno Oświatowego, Centrum Integracji Społecznej	2009-2010	100 000	PROW 2007-2013, działanie „Odnowa i rozwój wsi” Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego
3.	Budowa placu zabaw na terenie strażnicy OSP	2010	20 000	Lider
Cel strategiczny 2 – INFRASTRUKTURA TECHNICZNA				
1	Budowa oświetlonego i utwardzonego ciągu pieszego łączącego miejscowość z przystankami komunikacji publicznej	2012-2014	150 000	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego
2	Utwardzenie nawierzchni drogi powiatowej od centrum miejscowości do przysiółka Stary Gostków	2010	500 000	Zarząd Dróg Powiatowych Urząd Gminy
3	Utwardzenie nawierzchni drogi gminnej od	2012	80 000	Regionalny Program Operacyjny Województwa

	DK 42 do tzw: „głuchego przejazdu” w kierunku zabudowań (Stary Gostków przed rzeką)			Świętokrzyskiego
4	Budowa małego parkingu przy budynku OSP	2011	10 000	Lider
5	Poszerzenie poboczy drogi powiatowej od mostu w kierunku przejazdu kolejowego i DK 42	2010	50 000	Zarząd Dróg Powiatowych
6	Budowa chodnika dla pieszych wzdłuż drogi powiatowej od mostu w kierunku centrum miejscowości	2015	15 000	Zarząd Dróg Powiatowych
7	Budowa kładki dla pieszych nad rzeką Kamienną w kierunku dzielnicy Bór	2011	50 000	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego Urząd Gminy
8	Budowa kanalizacji	2012-2014	1 000 000	Urząd Gminy Bliżyn
Cel strategiczny 3 – KREOWANIE POZYTYWNEGO WIZERUNKU MIEJSCOWOŚCI				
1	Wyznaczenie miejsca i wykonanie skweru z zielenią i kamiennym obeliskiem upamiętniającym historię Wołowa	2010	20 000	PROW 2007-2013, działanie „Odnowa i rozwój wsi”
2	Wykonanie i umieszczenie w centralnym punkcie miejscowości (na skrzyżowaniu dróg) drogowskazów z numerami domów	2010	2 000	PROW 2007-2013, działanie „Odnowa i rozwój wsi” Urząd Gminy
3	Wykonanie i umieszczenie na terenie miejscowości tablic informacyjnych dla turystów	2010	3 000	PROW 2007-2013, działanie „Odnowa i rozwój wsi”
4	Wdrożenie programu segregacji odpadów	2010	10 000	Urząd Gminy

11.2 Zadania nieinwestycyjne

Tabel nr 6 Wykaz zadań nieinwestycyjnych

1.	Wypracowywanie i przygotowywanie wniosków o dofinansowanie zadań oświatowych, zajęć sportowych i imprez kulturalnych
2.	Inicjowanie powołania stowarzyszenia rozwoju i promocji miejscowości Wołów
3.	Inicjowanie powołania młodzieżowej drużyny strażackiej przy istniejącej jednostce OSP
4.	Promowanie aktywnych postaw.
5.	Promowanie sportu i rekreacji jako sposobów spędzania wolnego czasu
6.	Powołanie młodzieżowych drużyn sportowych
7.	Prowadzenie szkoleń aktywizujących społeczność lokalną
8.	Organizacja imprez kulturalnych integrujących społeczność lokalną
9.	Udział społeczności lokalnej w działaniach mających na celu poprawę wizerunku miejscowości
10.	Udział w akcjach ekologicznych takich jak: Sprzątnie Świata, Dzień Ziemi, Światowy Dzień Wody, Surowce Wtórne

12.Opis zadania priorytetowego w ramach „PROW 2007-2013” działanie „Odnowa i rozwój wsi”

ODNOWA MIEJSCOWOŚCI POPRZEZ UTWORZENIE CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ ORAZ KREOWANIE POZYTYWNEGO WIZERUNKU MIEJSCOWOŚCI.

Zadaniem priorytetowym, przewidzianym do realizacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, działanie „Odnowa i rozwój wsi” jest utworzenie miejsca umożliwiającego integrację społeczności lokalnej oraz tworzenie pozytywnego wizerunku miejscowości.

Zadanie to składa się z następujących działań:

1. Zagospodarowanie terenu będącego własnością gminy i utworzenie na jego terenie: altany z przyłączem elektrycznym i oświetleniem, grilla, placu zabaw, boisk sportowych.
2. Termomodernizacja budynku remizy OSP Wołów.
3. Utworzenie w oparciu o zasoby lokalowe OSP Wołów: Świetlicy Środowiskowej, Internetowego Centrum Edukacyjno Oświatowego, Centrum Integracji Społecznej.
4. Wykonanie skweru z zielenią i kamiennym obeliskiem upamiętniającym historię Wołowa.
5. Wykonanie i umieszczenie na terenie miejscowości tablic informacyjnych dla turystów.
6. Wykonanie i umieszczenie w centralnym punkcie miejscowości (na skrzyżowaniu dróg) drogowskazów z numerami domów.

12.1 Szacunkowe zestawienie kosztów zadania priorytetowego

Zadaniem priorytetowym jest: **Zagospodarowanie terenu będącego własnością gminy (sołtysizna) - budowa altany z przyłączem elektrycznym i oświetleniem, grilla, placu zabaw, boisk sportowych- koszt szacunkowy 80.000 zł**

Tabela nr 7 Szacunkowe koszty zadań

Nazwa inwestycji	Szacunkowy koszt [PLN]
Zagospodarowanie terenu będącego własnością gminy (sołtysizna) - budowa altany z przyłączem elektrycznym i oświetleniem, grilla, placu zabaw, boisk sportowych	80 000
Termomodernizacja remizy OSP, utworzenie w świetlicy środowiskowej Internetowego Centrum Edukacyjno Oświatowego i Centrum Integracji Społecznej	100 000
Wyznaczenie miejsca i wykonanie skweru z zielenią i kamiennym obeliskiem upamiętniającym historię Wołowa	20 000
Wykonanie i umieszczenie na terenie miejscowości tablic informacyjnych dla turystów	3 000
Wykonanie i umieszczenie w centralnym punkcie miejscowości (na skrzyżowaniu dróg) drogowskazów z numerami domów	2 000
RAZEM	205 000

12.2 Harmonogram realizacji zadań

Tabela 8. Harmonogram realizacji zadań

Zakres rzeczowy	2009				2010			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Opracowanie Planu Odnowy Miejscowości								
Przygotowanie niezbędnej dokumentacji technicznej wraz z kosztorysem inwestorskim								
Złożenie wniosku o dofinansowanie w ramach działania „Odnowa wsi”								
Uzyskanie zgody, pozwoleń, itp.								
Rozpoczęcie inwestycji – zagospodarowanie terenu „sołtysizny” - budowa altany, grilla, placu zabaw, boisk sportowych								
Termomodernizacja budynku remizy OSP								
Wykonanie skweru z zielenią i tablic informacyjnych								
Rozliczenie dotacji								

13. Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Wołów

Realizacja projektów zawartych w Planie Odnowy Miejscowości Wołów będzie uzależniona bezpośrednio od możliwości finansowych Gminy oraz od wielkości dofinansowania ze źródeł zewnętrznych. Wdrożenie Planu będzie mieć bezpośredni wpływ na rozwój miejscowości.

Wskaźniki realizacji Planu Odnowy Miejscowości Wołów

a. Wskaźniki produktu

- stworzenie zaplecza lokalowego dla funkcjonowania Świetlicy Środowiskowej w oparciu o ocieplony i ogrzewany budynek OSP
- zadana altana z grillem, placem zabaw i boiskami sportowymi miejscem spotkań i spędzania wolnego czasu przez społeczność miejscowości
- wszystkie gospodarstwa właściwie zagospodarowują odpady stałe
- miejscowość posiada utwardzone ciągi piesze umożliwiające bezpieczną komunikację

b. Wskaźniki rezultatu

- zwiększenie atrakcyjności turystycznej miejscowości
- poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie emisji odpadów

- właściwe zagospodarowanie czasu wolnego przez młodzież

c. Wskaźniki oddziaływania

- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego
- poprawa stanu środowiska naturalnego
- integracja społeczności lokalnej

13.1 Wdrażanie

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków wg zależności od źródeł ich pochodzenia. W niektórych sytuacjach może to oznaczać, że chcąc korzystać z różnych źródeł finansowania należy sprostać wielu wymaganiom formalnym. Dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystywania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących z UE. Funkcję Instytucji Zarządzającej, Koordynującej i Wdrażającej realizację Planu Odnowy Miejscowości będzie pełnił Wójt Gminy. Funkcję pomocniczą w tych zadaniach pełnić będzie Sołtys, Rada Sołecka oraz mieszkańcy miejscowości. Zakres zadań obejmuje między innymi:

- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji POM,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu,
- zapewnienie zgodności realizacji Planu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu w zakresie informacji i promocji Planu,
- kreowanie, przyjmowanie i składanie wniosków aplikacyjnych od instytucji podległych – beneficjentów pomocy,
- dokładne oceny ex-post po zakończeniu realizacji Planu.

Dla właściwej oceny Instytucja Zarządzająca może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

Tabela nr 9 Terminy realizacji zadań

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
1. Zainicjowanie tworzenia Planu Odnowy Miejscowości Wołów	Wójt Gminy Bliżyn	Grudzień 2008
2. Tworzenie Planu Odnowy Miejscowości	Uczestnicy warsztatów/ Mieszkańcy/ Zespół ds. POM/Rada Sołecka	Grudzień 2008 – Styczeń 2009

3. Uchwalenie Planu Odnowy Miejscowości Wołów przez Zebranie Wiejskie	Sołtys Wołowa	25 stycznia 2009
4. Zatwierdzenie Planu Odnowy Miejscowości Wołów na Sesji Rady Gminy Bliżyn	Przewodnicząca Rady Gminy Bliżyn	Marzec 2009
5. Przygotowanie dokumentacji technicznej, zabezpieczenie funduszy w budżecie Gminy, przygotowanie wniosków o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych	Wójt Gminy Bliżyn Rada Gminy Bliżyn Mieszkańcy Wołowa	Kwiecień 2009- Październik 2009
6. Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z harmonogramem przyjętym w Planie Odnowy Miejscowości	Wójt Gminy Bliżyn Rada Gminy Bliżyn Sołtys Rada Sołecka Mieszkańcy Wołowa	Do roku 2016

13.2 Finansowanie

Zadanie do realizacji zapisane w „Planie Odnowy Miejscowości Wołów na lata 2009-2016” mogą być wsparte z następujących programów:

1. **„Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”**, działanie „Odnowa i rozwój wsi”,
2. **„Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego”**
3. **„Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”**, projekt „Leader”,
4. **Program Operacyjny „Kapitał Ludzki”**
5. **„Świętokrzyski Program Odnowy Wsi”**
6. Wkład własny
7. Środki Gminy Bliżyn

13.3 Komunikacja społeczna i promocja

Informacja na temat Planu będzie przekazywana mieszkańcom w sposób ciągły poprzez:

- Zebrania Wiejskie,
- Posiedzenia Rady Gminy,
- Stronę internetową gminy www.blizyn.pl,
- Tablice ogłoszeniowe.

Realizacja Planu musi opierać się na właściwym odbieraniu informacji zwrotnej, tak aby móc dobrze go monitorować i modyfikować.

Celem działań informacyjnych będzie:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych dla wszystkich grup docelowych,
- zapewnienie bieżącego informowania o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Gminy,
- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Planu w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Planu.

Wykorzystanie pomocy w ramach funduszy strukturalnych płynących z Unii Europejskiej uzależnione jest od poziomu świadomości w zakresie istnienia oraz możliwości pozyskania środków dla samorządów gminnych. W tym celu istnieje realna potrzeba konsekwentnego kształtowania pozytywnego wizerunku Planu Odnowy Miejscowości. Realizacji polityki informacyjnej służyć mają następujące instrumenty:

- konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty, prezentacje propagujące informacje o możliwościach wykorzystania środków unijnych,
- wizytacje projektów, ekspozycje projektów – mogą stanowić skuteczne metody prezentacji osiągnięć w zakresie realizacji inicjatyw z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej, a także informacje o projektach oraz ich promocja przez beneficjentów,
- współpraca z mediami.

13.4 Monitoring

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Planu posiada Wójt Gminy. Jego główną rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Planie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania. Monitoring na podstawie składanych

informacji oraz efektów wdrażania będzie prowadziła Rada Gminy oraz poszczególne jej Komisje.

Tabela nr 10 Monitoring wdrażania zadań

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	CZĘSTOTLIWOŚĆ
1. Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji projektów i zadań zamieszczonych w Planie Odnowy Miejscowości.	Rada Sołecka	Raz do roku /w I kwartale/ na Zebraniu Wiejskim
2. Sprawozdanie z realizacji Planu Odnowy Miejscowości.	Wójt Gminy Bliżyn	Przed sesją absolutoryjną każdego roku oraz przed przyjęciem budżetu na kolejny rok
3.Organizacja debat strategicznych dla oceny jego aktualności.	Rada Sołecka	Raz na dwa lata

13.5 Aktualizacja

Organem uprawnionym do aktualizacji Planu jest Zebranie Wiejskie mieszkańców Wołowa. Aktualizacja Planu Odnowy Miejscowości musi być następnie zatwierdzona przez Radę Gminy Bliżyn.

Aktualizacja będzie się odbywać, co najmniej 1 raz na 2 lata, przed uchwaleniem budżetu gminy na rok następny.

14. Bibliografia

I. Podstawowe dokumenty:

1. Strategia Rozwoju Gminy Bliżyn do roku 2010
2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Bliżyn
3. Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2009-2015 dla Lokalnej Grupy Działania „U
ŹRÓDEŁ”
4. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Skarżyskiego. Skarżysko Kamienna 2004

II Dane statystyczne:

1. Dane Urzędu Gminy w Bliżynie

III Dane historyczne:

1. ks. Czesław Kasprzyk „Gazeta Bliżyńska” . Bliżyn 1992-2001
2. „Bliżyn, 600 lat Bliżyna (1410-2010) Mapa Gminy z przewodnikiem turystycznym”
Agencja REGRAF
3. „Zarys dziejów Bliżyna i okolic” Materiały z sesji popularno-naukowej z 24 maja
2005, Bliżyn 2005
4. Henryk Pająk „Skarżysko Walczące”
5. Sedlak Wł., Dzieje rzeki Kamiennej, Roczniki Filozoficzne, Tom XXIV, zeszyt 3 1976

IV Źródła internetowe:

1. www.blizyn.pl
2. www.skarzysko.org.
3. <http://kamienna.info/>
4. www.kielce.uw.gov.pl
5. <http://pl.wikipedia.org/wiki/>